

V souzeném případě netřeba řešiti otázku, jaký právní účinek by měl smír uzavřený mezi žalobcem a žalovanými o zažalované pohledávce vůči vymáhajícím věřitelům, kterými byla tato pohledávka za sporu zabavena a jimž byla přikázána k vybrání, ježto ti do sporu nevstoupili a též v něm nějakých práv proti žalovaným neuplatňují.

Jde jen o to, zda ob stojí žalobcova námitka, že mimosoudní vyrovnání mezi spornými stranami je podle § 879, odst. 1, obč. zák. neplatné (nicotné), protože se stalo proti soudním zákazům ve smyslu § 294 ex. ř., doručeným oběma stranám před oním vyrovnáním. Tuto námitku oba nižší soudy neuznaly za důvodnou a právem uvedly, že zákazy uvedené v § 294, odst. 1, ex. ř. jsou zákazy soudcovskými a nikoli zákazem zákonným podle § 879, odst. 1, obč. zák. Žalobce se tudíž nemůže ve vztahu k svým smluvcům (žalovaným) s úspěchem dovolávat neplatnosti mimosoudního smíru, opíraje se o ustanovení § 879 obč. zák. a § 294 ex. ř.

Čís. 17207.

Ujednání o odměně za zákroky (intervence) u vlivných osob ve věci pozemkové reformy odporuje dobrým mravům (§ 879, odst. 1, obč. zák.).

(Rozh. ze dne 3. února 1939, Rv I 1990/38.)

Srov. rozh. č. 10412, 14806, 15378 Sb. n. s.

Govrdic, že s Dr. X., advokátem v M., který byl Františkem J., zástupcem zemřelého Bohuslava K., majitele velkostatku v R., jednak zmocněn k zastupování velkostatku při provádění pozemkové reformy, zejména aby »prosadil, aby pohraniční lesy velkostatku nebyly pojaty do záboru«, a jednak pověřen v té příčině intervencemi u vlivných osob, bylo ujednáno, že místo odměny za svou činnost může provozovati myslivost v revírech odstřelem srnců, že však uvedené ujednání nebylo zcela splněno, takže Dr. X-ovi vznikla pohledávka, záležející jednak z částky 17.500 K za 7 intervencí v P. u politických osob (celý den po 2.500 K), za jednu intervenci v M. s podrobnou informací atd., celkem po odečtení toho, co mu bylo splněno, 16.750 K, domáhá se žalobkyně jako postupnice Dr. X-a zaplacení uvedené částky na žalovaném dědici Bohuslavu K. Žalovaný namítl mimo jiné, že řečená úmluva, i kdyby byla ujednána, je podle § 879 obč. zák. nicotná, ježto odporuje dobrým mravům. Nižší soudy zamítly žalobu, a odvolací soud uvedl v otázce, o niž tu jde, v důvodech: Žalobkyně neprávem vytýká prvému soudu, že prý se zbytečně zabýval otázkou, zda a u koho Dr. X. v zastoupení žalovaného resp. jeho bratra intervenoval u státního pozemkového úřadu, ač ve skutečnosti šlo o otázku, zda Dr. X. intervenoval u jiných vlivných osob. Šlo o pozemkovou reformu (zábor) a Dr. X. jako advokát, předpokládá-li se jím tvrzené zmocnění,

byl oprávněn a povinen hájiti zájmy žalovaného jako svého mandanta intervencím u státního pozemkového úřadu, u kterého se pozemková reforma prováděla. Proto se prvý soud právem zabýval především otázkou, zda vůbec Dr. X. v té příčině u dotčeného úřadu intervenoval, a zjistil tak, že tomu tak nebylo. Zdůrazňuje-li žalobkyně, že Dr. X. měl podle ujednání intervenovati ne u řečeného úřadu, nýbrž u vlivných osob, tudíž u osob, které svým vlivem, ať politickým, ať svým úředním postavením, měly snad působiti na vyřízení státním pozemkovým úřadem v určitém směru, pak by se takové ujednání a vymínění za to honorování přičilo dobrým mravům a bylo by podle § 879 obč. zák. nicotné (rozh. č. 10412 Sb. n. s.).

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

V opravném řízení jde již jen o sjednání intervencí u vlivných osob a jest se tudíž zabývat jen touto otázkou.

Tu jest třeba z úřadu řešiti otázku nadhozenou žalovaným již v prvé stolici a uplatněnou i v dovolací odpovědi, zda takové jednání jest platné či nicotné s hlediska § 879 obč. zák., to jest zda se přičí dobrým mravům.

Zda se některá smlouva přičí dobrým mravům či nikoliv, jest řešiti případ od případu. Záleží na tom, zda účel smlouvy pro oba smluvce poznatelný směřuje k tomu, aby bylo podporováno něco nedovoleného nebo odporujícího dobrým mravům (rozh. č. 14806 Sb. n. s.).

Je proto třeba uvážiti, o jakou pomoc vlivných činitelů šlo a jak vlivní činitelé měli působiti (rozh. č. 10412 Sb. n. s.).

Podle vlastního žalobního přednesu šlo o zákrok vlivných politických činitelů, jenž měl záležeti v působení k tomu, aby pohraniční lesy velkostatku Bohuslava K. nebyly pojaty do záboru nebo aspoň ne v celé míře, a nemělo býti hleděno na vydání s tím spojená a aby byla úmluva mezi velkostatkem a manžely J-ovými o lese »H.« ponechána v platnosti.

Co se týká lesa »H.«, není v tom směru dovolání již zvlášť prováděno a nemá proto tato otázka již významu.

Jinak není možno pochybovat o tom, že zákroky vlivných osob — a dle žaloby i dle dovolání šlo o osoby politicky veřejně vlivné — směřující k tomu, aby pozemková reforma na velkostatku Bohuslava K. nebyla provedena v pohraničních lesích po případě aby nebyla provedena v plných rozměrech, odporovaly dobrým mravům, neboť mělo být zákroky veřejných vlivných osob podle obsahu žaloby působeno politicky a osobním vlivem ve věci pozemkové reformy Bohuslava K., aby se v této věci nepokračovalo plně dle zákona a nařízení platně vydaných o pozemkové reformě, a aby bylo Bohuslavu K. ponecháno více, než by mu dle zákona o pozemkové reformě mělo býti ponecháno. Při

tom nemůže padati na váhu, že Bohuslav K. byl snad české národnosti, neboť zákon o pozemkové reformě nerozlišuje, jaké národnosti jest majitel zabraných velkostatků patřících pod zábor.

Jest samozřejmé, že nebylo třeba žádného zákroku politických vlivných činitelů k tomu, aby se ve věci pozemkové reformy postupovalo podle předpisů.

Že se intervence, které se opírají o osobní známost, příčí dobrým mravům, bylo vyloženo již v rozhodnutí nejvyššího soudu 15378 Sb. n. s., na které se odkazuje.

I kdyby tudíž bylo došlo k úmluvě mezi J-em jeho vlastním jménem a jako oprávněným zástupcem velkostatku a Dr. Š., jak je v žalobě tvrzeno a jak v dovolání je zastáváno, šlo by o smlouvu odporující dobrým mravům podle § 879 obč. zák., tedy o smlouvu nicotnou, a již z toho důvodu není možno vyhovět dovolání.

Čís. 17208.

Nezachoval-li se vlastník hypotekárního statku podle §§ 37, 38 III. dílčí novely k obč. zák., pozbývá výmazem zástavního práva právní možnosti užití uvolněného zástavního práva pro jinou pohledávku.

Jestliže při výmazu zástavního práva a zároveň provedeném vkladu nového zástavního práva nebylo poznamenáno, že se nové zástavní právo vkládá v pořadí vymazaného zástavního práva, nelze toto opomínutí napravití dodatečným zápisem příslušné poznámky.

(Rozh. ze dne 7. února 1939, R I 2/39.)

Srovn. rozh. č. 13601 Sb. n. s.

Rozhoduje nejvyšší podání, za něž byly exekučně prodány nemovitosti zapsané ve vložce 344 poz. knihy B., přikázal e x e k u č n í s o u d hypotekární věřitelce Občanské záložně v H. částku 4.968 K 50 h na její pohledávku pod C 2 zajištěnou podle dlužního úpisu z 11. května 1936, kvitance z 16. května 1936 a prohlášení z 19. srpna 1936, zamítнув odpor podaný vymáhající věřitelkou proto, že zástavní právo bylo v uvedeném pořadí podle kvitance ze dne 16. května 1936 pod pol. 18 vymazáno a že tudíž zástavní věřitelka Občanská záložna v H. nemůže uplatnit právo podle §§ 37 a 38 III. dílčí novely k obč. zák. R e k u r s n í s o u d potvrdil napadené usnesení.

N e j v y š š í s o u d zamítl návrh knihovnické věřitelky Občanské záložny v H. na přikázání dotčené pohledávky v pořadí položky C 2 a přikázal částku 4.968 K 50 h vymáhající věřitelce.

D ů v o d y:

Nelze schváliti názor rekursního soudu, že pohledávce Občanské záložny v H., jež byla přihlášena v knihovním pořadí pod C 2 a nižšími soudy přikázána v celkové částce 4.968 K 50 h k hotovému zaplacení,